

NGB artikel 2 | Woord en schepping: waar leer je God kennen?

In de schepping leer je God kennen. Maar tegenwoordig lijkt het er eerder op dat hoe meer je je in de natuur verdiept, hoe moeilijker het is om in God te geloven. Alsof Gods schepping en Gods Woord verschillende dingen zeggen. Wat moet je daarmee? Deze preek is de 1e in een serie van 3 over de bijbel.

Voor wie deze preek in een kerkdienst wil gebruiken: graag ontvang ik een melding op hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: GKB Gezang 158

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: Psalm 104 : 1, 5 en 7 (LvK=GKB)

Gebed

Introductie serie

Lezen: Psalm 19 : 1 – 15, Romeinen 1 : 19 – 25 en NGB Artikel 2

Zingen: Psalm 119 : 40 en 66 (LvK=GKB)

Preek

Zingen: LvK Gezang 479 : 1, 3 en 4

Gebed

Collecte

Geloofsbelijdenis

Zingen: GKB Gezang 145 : 1, 2, 3 en 4

Zegen

Woord en schepping: waar leer je God kennen?

Introductie serie

De bijbel: het is het best verkochte boek aller tijden.

Ergens is dat helemaal niet zo gek:

de bijbel gaat al heel wat jaren mee,

dus heeft de bijbel een flinke voorsprong in de verkoopstatistieken kunnen opbouwen.

Maar ook in de 20e eeuw,

de eeuw waarin steeds meer mensen het christelijk geloof loslieten,

is geen boek meer verkocht dan de bijbel.

Over dit boek gaan we het in 3 leerdiensten hebben.

Ik heb dit onderwerp gekozen om 2 redenen.

Eerste reden is ons 'jaartheme' bijbellezen.

We hebben een leesproject gedaan rond het boek Job,

en er volgen later dit jaar nog projecten over Hebreeën en Rechters.

Als kerk vinden we bijbellezen belangrijk,

maar we merken ook dat het er steeds minder van komt.

Daarom wil ik ook in deze leerdiensten aandacht aan de bijbel geven.

De andere reden, dat zijn de hete hangijzers onder christenen.

Afgelopen jaar is er weer heel wat gediscussieerd.

De onderwerpen die het meest in het oog springen, zijn:

'vrouw en ambt' en 'schepping en evolutie'.

Maar er zijn er nog wel meer, bijvoorbeeld 'kerk en Israël'.

Bij al deze discussies speelt op de achtergrond een andere vraag:

hoe lees je nou eigenlijk de bijbel?

Dáár gaan deze leerdiensten over.

Het zijn er 3.

Vandaag over Woord en schepping: waar leer je God kennen?

Volgende week over Woord en gezag: waarom zou je de bijbel serieus nemen?

En we sluiten af met Woord en Geest: wat heeft de bijbel vandaag te zeggen?

Vandaag dus over Woord en schepping.

Daarbij lezen we Psalm 19, Romeinen 1 : 19 – 25 en Artikel 2 uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis,

Wat vertelt de natuur?

dia 1 – de natuur vertelt over God!

Artikel 2 uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis

gaat over de vraag: hoe kun je God kennen.

Uiteraard leer je God kennen door in je bijbel te lezen, dat lijkt me niet zo'n grote verrassing.

Verrassender vind ik dat in Artikel 2 nog iets staat, sterker: daar begint het zelfs mee!

Dat is dit: dat je God leert kennen door zijn schepping.

Kijk om je heen, maak een mooie wandeling in de natuur, en overal kom je God tegen.

Want de natuur vertelt over God!

Datzelfde kom je tegen in Psalm 19, direct de eerste zin:

'de hemel verhaalt van Gods majesteit.'

Dus de hemel, en daarmee bedoelt David de zon, maan en sterren,

de hemel vertelt het verhaal van God.

Romeinen 1 zegt precies hetzelfde:

'Gods onzichtbare eigenschappen

zijn vanaf de schepping van de wereld zichtbaar in zijn werken,

zijn eeuwige kracht en goddelijkheid zijn voor het verstand waarneembaar.'

Dus: de natuur vertelt over God.

dia 2 – of vertelt de natuur dat er geen God is?

Maar in onze tijd lijkt het wel precies andersom.

De natuur vertelt helemaal niet over God,

de natuur vertelt ons juist dat er geen God is!
Met dank aan de natuurwetenschap
weten we tegenwoordig heel erg veel over de natuur.
Maar hebben we daardoor God beter leren kennen?!
Het lijkt er eerder op dat die kennis
heel wat mensen heeft laten twifelen aan God.
Hoe verder de natuurwetenschap kwam, hoe leger de kerken
werden.
En voor mensen die het geloof wél hebben vastgehouden,
is natuurwetenschap toch vaak een probleem.
Alsof de natuurwetenschap de bijbel ontmaskert als 'fake
news'.

Daarbij kun je uiteraard denken aan de evolutietheorie.
De bijbel vertelt over de schepping van hemel en aarde,
maar de natuurwetenschap heeft een heel ander verhaal.
Geloof je de bijbel, of geloof je wat wetenschappers in de
natuur hebben ontdekt?

dia 3 – zonsopkomst

Maar niet alleen het hele evolutieverhaal maakt geloven
lastig.

We weten nu zoveel over de natuur,
dat we God er helemaal niet meer voor nodig hebben.

De natuur houdt zichzelf wel in stand.

In Psalm 19 verwondert David zich over de zon,
die elke dag weer opkomt,

en aan het einde van de dag weer ondergaat.

Alsof God de zon aan het begin van elke dag een seintje geeft:
'toe maar, nu ben jij weer aan de beurt.'

Tegenwoordig hebben we God daar niet voor nodig:
we weten precies hoe het met de zonsopkomst werkt.

Hoezo vertelt de natuur over God?

Geloof en natuurwetenschap

dia 4 – christelijk geloof stimuleert natuurwetenschap

Toch heeft juist het christelijk geloof
een enorme boost gegeven aan de natuurwetenschap.

De gedachte dat de schepping over God vertelt,
dat je in de schepping God kunt leren kennen,
is natuurlijk een geweldige uitnodiging
om die natuur te gaan onderzoeken!

We bestuderen de bijbel om God beter te leren kennen,
dus waarom zouden ook niet de natuur beter bestuderen?!

Artikel 2 noemt de schepping een 'prachtig boek'.

Aan de ene kant zegt het dat de natuur zelf niet goddelijk is.
Als jij gelooft dat in de natuur goddelijke krachten zitten,
een geloof dat zeker in de Middeleeuwen heel veel voorkwam,
dan láát je het wel om de natuur te onderzoeken: dat is veel
te gevaarlijk!

De gedachte dat de natuur een boek is, waarin God vertelt wie
hij is,

gaf dat mensen het dúrfdén de natuur te onderzoeken.

De natuur is zelf niet goddelijk, maar vertelt óver God.

Aan de andere kant zegt het ook dat de natuur er toe doet.

Dat klinkt misschien als een open deur, maar dat is het niet.

Heel wat Griekse filosofen waren van mening

dat je lichaam en de aarde, de hele natuur,

een soort gevangenis waren waar je geest uit bevrijd moest
worden.

De natuur was volgens hen minderwaardig: de echte wereld was
geestelijk.

En die gedachte is zeker niet met de oude Grieken
uitgestorven:

in bijvoorbeeld het boeddhisme is die gedachte nog
springlevend!

Dan heeft het helemaal geen zin de natuur te onderzoeken: dat
is tijdverspilling.

Maar als je gelooft dat de natuur een boek is, waarin God
vertelt wie hij is,

dan zou je wel gek zijn als je dat boek dicht laat!

dia 5 – Jezus laat de natuur aan het woord (lelies)

Jezus sloeg dat boek dan ook regelmatig open.

Jezus laat niet alleen de bijbel spreken, hij laat ook de natuur spreken!

Bijvoorbeeld in Matteüs 6.

Jezus laat de vogels aan het woord: 'kijk eens naar de vogels in de lucht:

ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt.'

En even later de lelies: 'kijk eens naar de lelies, kijk hoe ze groeien in het veld.

Ze werken niet en weven niet.

Ik zeg jullie: zelfs Salomo ging in al zijn luister niet gekleed als een van hen.'

Jezus legt het ook uit: 'kijk naar de vogels en de bloemen, ze vertellen jullie dat God voor je zorgt!'

Jezus had datzelfde ook met bijbelteksten kunnen zeggen, geen probleem,

maar hij koos de natuur om het duidelijk te maken.

dia 6 – natuurwetenschap tot eer van God (Kepler)

De natuur is een prachtig boek van God.

En, zoals ik al zei, die gedachte heeft de natuurwetenschap een enorme boost gegeven.

De eerste natuurwetenschappers waren vaak overtuigd christen, die met hun werk als natuurwetenschapper God de eer wilden geven.

Eén van hen is deze meneer: Johannes Kepler.

Hij is onder andere bekend van de 'wetten van Kepler', naar hem vernoemd.

Die gaan over de bewegingen van de hemellichamen om elkaar heen,

dus bijvoorbeeld de beweging van de aarde om de zon.

Dus eigenlijk waar Psalm 19 het ook over heeft,

maar dan vanuit een heel andere invalshoek.

Maar de conclusie van Kepler is níet dat God niet meer nodig is

omdat we het nu ook zelf kunnen verklaren.

Zelf zegt Kepler: 'Ik was alleen Gods gedachten na hem aan het

denken.

Aangezien wij astronomen priesters zijn van de allerhoogste God

ten aanzien van het boek der natuur (heb je hem weer!),
doet het ons nut om bedachtzaam te zijn,
niet gericht op de glorie van onze gedachten,
maar enkel en alleen op de heerlijkheid van God.'

Het Woord onmisbaar

dia 7 – probleem: we sluiten God buiten

Je zou bijna denken: waarom zijn dan niet alle natuurwetenschappers christen?

Als je elke dag met de natuur bezig mag zijn, elke dag dat boek van God mag lezen,

dan kom je hem toch steeds tegen?

Dan kan het toch niet anders dan dat alle natuurwetenschappers diepgelovige mensen zijn?

Toch is dat niet zo.

Ja, er zijn diepgelovige natuurwetenschappers, nog altijd!

Maar er zijn er misschien nog wel meer die overtuigd atheïst zijn.

Hoe kan dat?

Het antwoord van Paulus in Romeinen 1 is dit:

'Ze hebben de waarheid over God ingewisseld voor een leugen; ze vereren en aanbidden het geschapene, in plaats van de schepper.'

Dat schreef Paulus in een wereld vol goden, maar het geldt voor ons net zo goed.

Als we doen alsof de natuur alles is, alsof alleen die dingen echt zijn die wij kunnen bewijzen, dan aanbidden we het geschapene en sluiten we God buiten.

Dat is, sinds Adam en Eva tegen God in opstand kwamen, precies onze natuurlijke toestand.

Adam en Eva wilden zelf God zijn, en duwden God daarmee weg uit hun leven.

Sinds de zondeval proberen we zonder God te leven,

dat is onze 'gevalle staat'.

Paulus schrijft dat God in zijn werken zichtbaar is, en dat daarom niemand te verontschuldigen is.

Het probleem is alleen dat het een automatisme is geworden dat we God niet willen zien.

Als wij de natuur onderzoeken,

dan is het onze standaardinstelling dat we God erbuiten houden,

dat we wat we in de natuur zien bij God vandaan interpreteren.

dia 8 – Gods Woord: God wil dat je hem kent

En daarom die 2e manier waarop God zich bekend maakt: zijn Woord.

De schepping zou genoeg moeten zijn, maar is het niet meer.

Maar God zegt niet: 'nou, dan doe je het toch lekker zonder mij?'

Dan maakt God zich wel op een andere manier bekend!

Ook dat zie je in Psalm 19.

In vers 8 kantelt de Psalm:

opeens gaat het niet meer over de natuur, maar over Gods wet, Gods woorden.

En daarover is David nog enthousiaster dan over die natuur:

Gods woorden hebben een onweerstaanbare aantrekkingskracht, nog sterker dan goud!

God maakt zich in zijn Woord bekend.

Daar maken we al snel van: God maakt zich in de bijbel bekend.

Maar dat is toch niet helemaal hetzelfde.

Gods Woord is meer dan wat in de bijbel is opgeschreven.

Als een moslim een visioen krijgt waarin hij Jezus ziet – dat gebeurt! –

dan is dat ook het Woord van God.

Ik geloof dat God nog steeds rechtstreeks spreekt, buiten de bijbel om.

Maar gebruik dat nooit als excuus om de bijbel aan de kant te schuiven,

omdat jij meer met de Geest hebt dan met de bijbel.

Het eerste wat die moslim doet als hij zo'n visioen gehad heeft,

is op zoek gaan naar een bijbel!

Hij wil niets liever dan die bijbel indrinken:

dit is de schat waar hij zijn hele leven naar op zoek was!

Om God te leren kennen, is het Woord onmisbaar.

De bijbel is onmisbaar.

En Jezus is onmisbaar.

Want volgens Johannes 1 is Jezus Christus het vleesgeworden Woord.

God wil niets liever dan dat wij hem kennen.

Daarom heeft hij profeten gestuurd, om zijn woorden over te brengen.

Maar het hielp nauwelijks: naar de meeste profeten werd niet geluisterd.

Dus gaat God nog verder: brengt hij zijn boodschap niet meer in woorden,

maar in eigen persoon: Jezus Christus.

Hij maakt zich duidelijker dan ooit bekend,

allemaal omdat wij het maar niet willen zien,

maar hij er naar blijft verlangen dat jij hem kent als persoon!

Als je zo God leert kennen,

door de bijbel, en vooral door zijn Zoon,

dán zie je hem opeens ook in de schepping.

Voor wie niet gelooft, zal de natuur daar weinig aan veranderen.

Maar als je God hébt leren kennen,

dan leer je hem in zijn schepping nog veel meer kennen!

Geen tegenstellingen maken

dia 9 – geen tegenspraak van Gods hand en Gods mond

Maar wat moet je dan met al die natuurwetenschap?

Moet je alles wat niet-christelijke wetenschappers vinden met wantrouwen bekijken,

omdat die wetenschappers Gód niet willen zien?

Is het zo dat natuurwetenschap onbetrouwbaar is en de bijbel betrouwbaar?

dia 10 – vd Brink

Nee!

Dan kom je weer bij Artikel 2 en Psalm 19:

God maakt zich op 2 manieren bekend – in de schepping en in zijn Woord.

Gijsbert van den Brink, professor in de theologie, heeft zich daar uitgebreid in verdiept.

Afgelopen jaar verscheen van hem het boek 'en de aarde bracht voort'.

Hij zoekt naar een antwoord op de vraag:

stel dat die hele evolutietheorie klopt, wat betekent dat dan voor het christelijk geloof?

Hij wil er niets van weten dat natuurwetenschap onbetrouwbaar is.

Hij zegt: 'als het werkelijk waar is dat de natuur naar God verwijst,

dan kan datgene wat we daarin aantreffen ons geloof alleen maar verrijken.

Het kan het geloof in elk geval niet ondermijnen,

want de werken van Gods hand en die van Gods mond

kunnen nu eenmaal niet met elkaar in tegenspraak zijn.'

Laten we geloof en wetenschap niet tegen elkaar uitspelen!

dia 11 – goed lezen is een kunst

Dat is wel lastig, want soms lijken die 2 het tegenovergestelde te zeggen.

Dan is het een kunst om goed te lezen.

Dat geldt voor de bijbel op zich al: soms lijken in de bijbel tegengestelde dingen te staan

en kom je dingen tegen waarvan je denkt 'hè, staat dát in de bijbel?!'

Maar het geldt ook als de bijbel en de natuur verschillende dingen lijken te zeggen.

Goed lezen is een kunst!

Dus inderdaad: er wordt door wetenschappers veel beweerd, maar klopt het allemaal?

Goede wetenschappers blijven daar ook altijd vragen bij stellen.

Tegelijk, als het over evolutie gaat:

de overgrote meerderheid van de wetenschappers is het daarover eens,

veel christelijke wetenschappers ook, en ze komen met goede argumenten.

Dan kun je het niet zomaar als onzin afdoen.

En aan de andere kant: klopt het wel hoe we de bijbel hebben uitgelegd?

Vaak wel, mag ik hopen, maar soms ook niet.

Dat is helemaal geen schande,

de bijbel is geen makkelijk boek met pasklare antwoorden, maar wees wel zo eerlijk dat onder ogen te zien.

Er is niets mis met voortschrijdend inzicht.

Misschien zeggen we over 50 jaar:

'onbegrijpelijk dat we zo moeilijk deden over evolutie,'

en komt de evolutie in dezelfde rij als de ontdekking dat de aarde om de zon draait.

Of misschien zeggen we: 'evolutie? wat is dat voor achterhaald idee!'

Hoe dan ook: als we de bijbel én de natuur bestuderen,

dan past het op een of andere manier in elkaar.

God maakt zichzelf bekend

dia 12 – gebruik de boeken om Góð te kennen!

Want God maakt zichzelf erin bekend!

Romeinen 1:19: 'wat een mens over God kan weten

is hun bekend omdat God het aan hen kenbaar heeft gemaakt.'

Daar gaat het om: in de schepping en in zijn Woord leren we Góð kennen.

Wij willen vaak meer.

Dan maken we misbruik van die middelen.

Van de schepping: dat we de schepping bestuderen

zonder op zoek te zijn naar de Schepper die erachter zit.
Maar ook van de bijbel: dat we de bijbel gebruiken als een
antwoordenboek,
waar God op al onze vragen een passend antwoord geeft.

Maar daar gaat het niet om!

De bijbel is niet geschreven om ons te vertellen
hoe het allemaal gegaan is aan het begin van de wereld.
De bijbel is geschreven omdat God zélf zich bekend maakt!
Gebruik de bijbel waar hij voor bedoeld is: om God te leren
kennen.

Wij gaan vaak met onze vragen naar de bijbel,
in plaats van dat we luisteren naar wat God ons wil vertellen.
Laat je daar maar door verrassen!

Wees maar nieuwsgierig naar wat God te zeggen heeft:
in de natuur, in de bijbel, in Jezus Christus.
Stel je daarin steeds de vraag:
hoe leer ik hierin God kennen?

dia 13 – Woord en schepping: lees en leef!

Want dat is leven.

Jezus zegt, in Johannes 17, 'het eeuwige leven, dat is dat zij
u kennen,
de enige ware God, en hem die u gezonden hebt, Jezus
Christus.'

En daarom: blijf lezen!

De schepping. Gods Woord. En leef!

Amen.